

ปรัชญา ศาสนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญมี แทนแก้ว

210
บ43ป
2548

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ ความหมายของปรัชญาและ Philosophy	๑
ก. ปรัชญา	๑
ความหมายของปรัชญา	๓
ปรัชญาตะวันตกสมัยแรกมี ๒ สำนัก (ลัทธิ)	๕
๑. สางขยะ	๖
๒. โยคะ	๖
๓. นยายะ	๖
๔. ไวเศมิกะ	๖
๕. มีมางสา (ปुरुวมี่มางสา)	๖
๖. เวทานตะ (อุครมีมางสา)	๖
ความหมายของ Philosophy	๖
ข. ศาสนา	๖
ความหมายของศาสนา	๖
องค์ประกอบของศาสนา	๑๐
๑. ศาสดา	๑๐
๒. คำสอน	๑๑
๓. สาวกหรือผู้ปฏิบัติตาม	๑๑
๔. ศาสนพิธี	๑๑
๕. ศาสนสถาน	๑๑
ปัญหาท้ายบทที่ ๑	๑๒

บทที่ ๒ ประเภทของศาสนา

๑. ศาสนาของชาติ

- ๑.๑ ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู
- ๑.๒ ศาสนายิวหรือยูดาห์
- ๑.๓ ศาสนาไซโรอัสเตอร์
- ๑.๔ ศาสนาซินโต
- ๑.๕ ศาสนาขงจื้อ
- ๑.๖ ศาสนาเต๋า
- ๑.๗ ศาสนาเซนหรือไชนะ
- ๑.๘ ศาสนาซิกข์

๒. ศาสนาสากล

- ๒.๑ พระพุทธศาสนา
- ๒.๒ ศาสนาคริสต์

นิกายในศาสนาคริสต์ใหญ่ๆ

- ๑. นิกายโรมันคาทอลิก
- ๒. นิกายกรีก
- ๓. นิกายโปรเตสแตนต์

แสดงแผนผังคริสต์ศาสนา

๒.๓ ศาสนาอิสลาม

หลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่ปรากฏ

ในพระคัมภีร์อัล - กุรอาน

ผู้สืบทอดศาสนาอิสลาม

การขยายนิกาย กลุ่ม ลำดับชั้นของผู้ประกาศ

และผู้รักษาศาสนาอิสลาม

ประเภทของศาสนาอิกนัยหนึ่ง

- ๑. อเทวนิยม
- ๒. เทวนิยม

ปัญหาท้ายบทที่ ๒

๑๓

๑๓

๑๓

๑๖

๑๖

๑๖

๑๗

๑๗

๑๘

๑๘

๒๐

๒๐/

๒๒

๒๓

๒๓

๒๓

๒๔

๒๖

๒๖

๒๘

๒๙

๓๑

๓๑

๓๑

๓๔

บทที่ ๓	ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญากับศาสนาสำคัญของโลก	๓๕
๑.	พระพุทธศาสนา	๓๕
ก.	อภิปรัชญา	๓๖
ข.	ญาณวิทยา	๓๖
	การศึกษาในพระพุทธศาสนามี ๓ ระดับ	๓๗
	๑) ปริยัติศึกษา	๓๗
	๒) ปฏิบัติศึกษา	๓๗
	๓) ปฏิเวธศึกษา	๓๗
ค.	จริยศาสตร์	๓๗
	๑) ระดับต้น ได้แก่ เบญจศีล เบญจธรรม	๓๗
	๒) ระดับกลาง ได้แก่ กุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ	๓๘
	๓) ระดับสูง ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ	๓๘
๒.	ศาสนาอิสลาม	๓๘
ก.	อภิปรัชญา	๔๐
	วิญญานในศาสนาอิสลาม	๔๐
	ความแตกต่างระหว่างเขาวนัปัญญากับวิญญาน	๔๑
ข.	ญาณวิทยา	๔๑
	๑) ความรู้โดยตรง	๔๒
	๒) ความรู้โดยอ้อม	๔๒
ค.	จริยศาสตร์	๔๓
	คุณธรรมจริยธรรมในศาสนาอิสลามมี ๒ ส่วน	๔๕
	๑. คุณธรรมจริยธรรมที่ต้องประพฤติ	๔๕
	๒. คุณลักษณะที่ต้องละเว้น	๔๗
	ความเชื่อและการนับถือของศาสนาอิสลาม	๔๗
๓.	ศาสนาคริสต์	๔๘
ก.	อภิปรัชญา	๔๘
ข.	ญาณวิทยา	๔๘
	ความรู้ในศาสนาคริสต์เกิดได้จากเหตุ ๒ ประการ	๕๐
	๑. เกิดจากพระเป็นเจ้าทรงประทับให้แต่แรกเกิด	๕๐
	๒. เกิดจากประสบการณ์	๕๐

ก. จริยศาสตร์	๕๐
หลักคำสอนทางจริยศาสตร์ในคริสต์ศาสนาอาวย๋อได้ คือ	๕๑
๑. พระศรีเอกภาพ	๕๑
๒. ความรัก	๕๑
๓. อาณาจักรพระเป็นเจ้า	๕๒
๔. ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู	/๕๔
ประชาชนชาวฮินดูแยกแ่งออกเป็น ๕ วรรณะ	๕๕
พระเวทในสมัยพุทธกาล	๕๕
ปรัชญาอุปนิษัท	๕๕
ก. อภิปรัชญา	๕๖
๑. เชนนิยมทางมโนภาพหรือเชนจิตนิยม	๕๖
๒. เรื่องการสืบชาติหรือการเกิดใหม่	๕๖
๓. เรื่องกฎแห่งกรรมหรือเรื่องเหตุผล	๕๖
ข. ญาณวิทยา	๕๗
ก. จริยศาสตร์	๕๘
ปุุษาวณะ ๔ ประการ	๕๘
วรรณะ ๔	๕๘
ชั้นตอนชีวิต (อาศรม)	๖๐
สาธารณธรรม	๖๐
๑. ความบริสุทธิ์	๖๐
๒. ความอดทน	๖๑
๓. การปล่อยวาง	๖๑
๔. ความสัตย์	๖๑
๕. อหิงสา	๖๑
ปัญหาท้ายบทที่ ๓	๖๒

๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๑๓๑๔๑๕๑๖๑๗๑๘๑๙๒๐๒๑๒๒๒๓๒๔๒๕๒๖๒๗๒๘๒๙๓๐๓๑๓๒๓๓๓๔๓๕๓๖๓๗๓๘๓๙๔๐๔๑๔๒๔๓๔๔๔๕๔๖๔๗๔๘๔๙๕๐๕๑๕๒๕๓๕๔๕๕๕๖๕๗๕๘๕๙๖๐๖๑๖๒๖๓๖๔๖๕๖๖๖๗๖๘๖๙๗๐๗๑๗๒๗๓๗๔๗๕๗๖๗๗๗๗๘๗๙๘๐๘๑๘๒๘๓๘๔๘๕๘๖๘๗๘๘๘๙๙๐๙๑๙๒๙๓๙๔๙๕๙๖๙๗๙๘๙๙๑๐๐	๖๓
ปรัชญาศาสนาว่าด้วยเรื่องอะไร?	๖๓
หน้าที่ของปรัชญาศาสนา ๒๒ อย่าง	๖๖

ปรากฏการณ์ทางศาสนา ๒ ทิศนะ	๖๖
การศึกษาปรากฏการณ์ทางศาสนามีปัญหา ๒ ประการ	๖๗
๑. ปัญหาทางญาณวิทยา	๖๗
๒. ปัญหาทางอภิปริชญา	๖๗
ขอบเขตของปริชญาศาสนาและเทววิทยา	๗๒
ปัญหาท้ายบทที่ ๔	๗๔
บทที่ ๕ ปริชญาศาสนาสังเคราะห์	๗๕
ลัทธิสตานนิยมมีหลักสำคัญ ๓ ประการ	๗๗
โยคะ ๓ ประการ	๗๘
ปริชญาการเมืองในทัศนะของรุตโซ	๘๓
ธรรมชาติ ๕ อย่าง (ปัญจนियามธรรม ๕ ประการ)	๘๖
ปริชญาตามทัศนะของเบอร์ทรันด์ รัสเซลล์	๘๙
ปัญหาท้ายบทที่ ๕	๙๐
บทที่ ๖ ความสัมพันธ์ทางสังคมไทยในพระพุทธศาสนา	๙๑
มนุษย์กับสังคม	๙๑
หลักคำสอนในสุภาสิตพระร่วง	๙๕
๑. คำสอนสำหรับคนทั่วไป	๙๕
๒. คำสอนสำหรับผู้ชาย	๙๗
๓. คำสอนสำหรับผู้หญิง	๙๗
พระพุทธศาสนาสอนให้เคารพในบุคคลและสังคม	๙๘
คำสอนของพระพุทธศาสนาปฏิบัติได้จริงๆ และเห็นผลจริงๆ	๑๐๐
๑. ธรรมเพื่อเป็นคุณสมบัติความเป็นมนุษย์หรือคนดี	๑๐๐
๒. ธรรมเพื่อดำเนินชีวิตให้้งอกงามบรรลุประโยชน์สุข	๑๐๑
๓. ธรรมเพื่อเตือนสติมิให้ประมาท	๑๐๒
๔. ธรรมเพื่อส่งเสริมชีวิตที่ดีร่วมกัน	๑๐๒
๕. ธรรมเพื่อปกครองคือจัดและคุ้มครองชีวิตที่ดีร่วมกัน	๑๐๓
๖. ธรรมเพื่อชีวิตครอบครัวสำหรับผู้ครองเรือน	๑๐๔

๗. ธรรมเพื่อความสัมพันธ์ในสังคม	๑๐๔
๘. ธรรมเพื่อความอยู่ดีทางเศรษฐกิจ	๑๐๕
๙. ธรรมที่คฤหัสถ์พึงหลีกเลี่ยง	๑๐๖
๑๐. ธรรมสำหรับอุบาสก คือ ผู้ใกล้ชิดศาสนาพึงปฏิบัติ	๑๐๘
๑๑. ธรรมสำหรับอุบาสก คือ ผู้ใกล้ชิดศาสนาพึงหลีกเลี่ยง	๑๐๘
๑๒. ธรรมสำหรับอุบาสก คือ ผู้ใกล้ชิดศาสนาเพื่อเสริมในการปฏิบัติ	๑๐๙
๑๓. ธรรมสำหรับพระสงฆ์ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความดีงาม	๑๐๙
๑๔. ธรรมสำหรับพระสงฆ์เพื่อความดีงามในฐานะเป็นสมาชิกแห่งสงฆ์	๑๑๐
๑๕. ธรรมสำหรับพระสงฆ์เพื่อความดีงามในฐานะเป็นผู้สั่งสอน	๑๑๐
๑๖. ธรรมอันเป็นกฎธรรมคาหรือกฎธรรมชาติ	๑๑๑
๑๗. ธรรมอันเป็นกฎธรรมชาติหรือสภาวะอันพึงรู้เห็นตามที่เป็นจริง	๑๑๒
๑๘. ธรรมอันเป็นกฎธรรมชาติหรือสภาวะเนื่องด้วยระดับชีวิตจิตใจสัตว์	๑๑๒
๑๙. ธรรมอันเป็นกฎธรรมชาติหรือสภาวะอันเป็นโทษ อกุศลธรรมพึงละ	๑๑๓
๒๐. ในการปฏิบัติธรรม ควรเจริญกุศลธรรมให้เกิดมีขึ้น	๑๑๔
๒๑. ในหลักการปฏิบัติ ควรมีอุปกรณ์ในการปฏิบัติ	๑๑๕
๒๒. ในการปฏิบัติธรรม ย่อมได้รับผลสำเร็จ	๑๑๖
๒๓. ในการปฏิบัติธรรม ผู้ปฏิบัติย่อมได้บรรลุผลแห่งการปฏิบัติ	๑๑๗
๒๔. หลักคำสอนที่พระพุทธเจ้าทรงสอน	๑๑๘
๒๕. หลักความเชื่อและการปฏิบัตินอกคำสอนของพระพุทธศาสนา	๑๑๙
๒๖. คำสอนของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับการศึกษา	๑๒๐
ปัญหาท้ายบทที่ ๖	๑๒๑

บทที่ ๗	ปรัชญาตะวันตกเปรียบเทียบกับหลักอริยสัจจะ	๑๒๓
	อริยสัจจะ	๑๒๓
	ทุกข์สัจจะ	๑๒๕
	ทุกข์สมุทัยสัจจะ	๑๒๖
	ทุกข์นิโรธสัจจะ	๑๒๖
	ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจจะ	๑๒๗
	อริยมรรคมีองค์ ๘	๑๒๘

โครงสร้างของอริยสัจจะ	๑๒๗
วิวัฒนาการแนวคิดปรัชญาตะวันตก	๑๓๐
ยุคโบราณ	๑๓๐
โสกราตีส	๑๓๐
พลาโต	๑๓๑
อภิปรัชญา	๑๓๑
ตรรกวิทยา	๑๓๒
จริยศาสตร์	๑๓๒
อริสโตเติล	๑๓๒
อภิปรัชญา	๑๓๓
ตรรกวิทยา	๑๓๓
จริยศาสตร์	๑๓๓
อริสโตเติลแบ่งวิทยาศาสตร์เป็น ๔ สาขา	๑๓๔
ยุคกลาง	๑๓๕
เซนต์ ออกัสติน	๑๓๕
ทฤษฎีความรู้	๑๓๕
คำสอนเรื่องตรีเอกานุภาพ	๑๓๕
เทววิทยา	๑๓๖
จริยศาสตร์	๑๓๖
เซนต์ โทมัส อากวินัส	๑๓๖
จริยศาสตร์	๑๓๖
เทววิทยา	๑๓๖
ญาณวิทยา	๑๓๗
ยุคใหม่	๑๓๗
เรเน เดส์การ์ตส์	๑๓๗
จริยศาสตร์	๑๓๗
จอห์น ล็อก	๑๓๘
ญาณวิทยา	๑๓๘
จริยศาสตร์	๑๓๘
อิมมานูเอล คานท์	๑๓๙
คานท์แบ่งธรรมชาติความคิด ๓ เรื่อง	๑๓๙

ผู้คนในทรศนะของกานท์	๑๔๐
บอร์จ วิตเฮล์ม เฮเกด	๑๔๐
ผู้คนในชีวิตประจำวันของเฮเกด	๑๔๐
ญาณวิทยา	๑๔๑
อภิปรัชญา	๑๔๑
จริยศาสตร์	๑๔๑
ฮาเชอร์ โสเปนฮาวเฮอร์	๑๔๑
อริยสัจ ๔	๑๔๓
ความจริงโดยทั่วไป	๑๔๓
๑. สมนกิตีจจะ	๑๔๓
๒. สภาวสัจจะ	๑๔๔
๓. ปรมัตถสัจจะ	๑๔๕
๔. อริยสัจ	๑๔๕
สรุปเปรียบเทียบแนวคิดของนักปรัชญาตะวันตกกับ	
พระพุทธรศาสนาในฐานะอริยสัจ ๔	๑๕๐
บุคคลโบราณ	๑๕๐
ในเรื่องความดี	๑๕๐
บุคคลต่าง	๑๕๗
เฮนส์ ฮอกกัตดิน	๑๕๗
เฮนส์ โฮมัส ฮากวินีส	๑๕๗
บุคคลใหม่	๑๕๗
จอห์น ล็อก	๑๕๗
ทฤษฎีความรู้	๑๕๗
ความรู้มี ๕ ประเภท	๑๕๗
ฮิมมานูเอล คานท์	๑๕๗
โสเปนฮาวเฮอร์	๑๕๗
ความหมายของความดี	๑๕๐
ตัวอย่างความดีทุกซ์และการเกิดความทุกซ์ในอริยสัจ	๑๕๐
ปัญหาท้ายบทที่ ๗	๑๕๒
บรรณานุกรม	๑๕๓